DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 69/15 Styremøte 08.09.2015

FORSLAG OM ENDRING AV § 1-2 NR. 4 I UTFYLLENDE REGLER FOR MASTERSTUDIET I RETTSVITENSKAP VED UIB

Saken gjelder frister for endringer i emnebeskrivelser.
Spørsmålet ble behandlet av Studieutvalget i møtet den 25. august, og utvalget fattet slikt vedtak i sak 56/15:

a. Fristen på fire uker før kursstart for endringer i emnebeskrivelsen opprettholdes.
b. Unntak fra denne fristen gjøres bare der endringen er tvingende nødvendig for at kurset skal kunne gjennomføres på en faglig forsvarlig måte.
c. Punkt b legges fram for fakultetsstyret som forslag til tilføyelse i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 1-2 nr. 4.

Notatet til Studieutvalget siteres her i sin helhet:

Bakgrunn/historikk

Bakgrunnen er en sak under «Eventuelt» i Studieutvalgets møte den 21. april i år. Det gjaldt en søknad fra JUS243 Alminnelig formuerett om utvidelse av listen over tillatte hjelpemidler til eksamen. Spørsmålet som ble reist, var hvordan fristene for å endre emnebeskrivelser skal forstås – er de absolutte, eller kan «endringer til gunst for studentene» gjøres etter denne fristen. I forlengelsen av dette følger spørsmålet om hva som er «til gunst for studentene» (eventuelt for hvilke studenter).

I møtet 2. juni ble der orientert muntlig om bakgrunnen for at saken ikke kom opp da: Innenfor gjeldende regelverk og praksis vil en endring ikke kunne gjøres gjeldende for inneværende semester, og da er det mest formålstjenlig å utsette saken og underlegge den en grundigere utredning. Den følger her.

En emnebeskrivelse inneholder typisk følgende informasjon:

- Emnekode
- Emnenavn
- Antall studiepoeng
- Undervisningssemester
- Undervisningsspråk
- Timeplan
- Litteraturliste

- Organisatorisk tilhørighet – faglig og administrativt
- Kontaktinformasjon – faglig og administrativt
- Mål og innhold
- Undervisningsformer og omfang
- Obligatorisk undervisningsaktivitet
- Krav til studierett
- Undervisningssted
- Læringsutbytte
- Vurderingsformer, herunder hjelpemidler til eksamen
- Karakterskala
- Enmeevaluering

Regulering

Forskrift om opptak, studier, eksamen og grader ved Universitetet i Bergen[1] har ingen regulering av frister for endring/supplering av emnebeskrivelse, med mindre det i praksis innebærer nedleggelse av et emne og opprettelse av et nytt – det er ikke slike endringer vi snakker om her.

Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia[2] («Kvalitetssikringshåndboken») har rutinebeskrivelser som omfatter slike frister. Der heter det i punkt 14 Årleg revisjon av studietilbod og informasjon til studentane.

> Emneansvarleg/programstyreleiar skal syte for ein årleg gjennomgang av studietilboda med sikte på forbetring og korrigering av opplegg og omtale. Dette skjer mellom anna i samband med årlege eller halvårlege revisjoner av studieplanar og emneskildringar. Denne revisjonen må vere ferdig innan 1. desember for vårsemesteret og 1. juni for haustsemesteret, som er dei fristane universitetet har sett for publisering av gjeldande studieplanar og for å få ferdig studieinformasjonen for neste studiesemester. Ved større endringar i studieplanen skal overgangsordningar for berørte studentar gå fram av studieplanen.
> Studieinformasjonen baserer seg på vedtekne studieplanar. All informasjon om emne og studieprogram, i tillegg til timeplanar og litteraturlister skal vere oppdatert og ope tilgjengeleg på uib.no seinast 1. desember/1. juni. All informasjon om undervisningstiltak og studietilbod er nettbasert og tilgjengeleg på www.uib.no og på studentene sitt intranett, Mi side. Når studentane melder seg til ulike undervisningsaktivitetar, skal desse registreringane kome fram på timeplanen til den einskilde studenten i Mi side. Studieadministrativ avdeling, i samarbeid med fakulteta, er ansvarleg for å setje opp timeplanar og tildele undervisningsrom.

Her er fristen for endringer i emnebeskrivelser satt til 1. desember for vårsemesteret og 1. juni for høstsemesteret, altså betydelig lengre «sperretid» enn den fakultetet opererer med.

I Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen[3] heter det i § 1-2 nr. 4: «Endringer i studieplanen og i emnebeskrivelsene må være vedtatt og publisert senest fire uker før kurset starter.» En grunn til at fakultetet har ansett at det er forsvarlig å ha kortere frister enn det UiB opererer med, er at i vårt integrerte studium skal studentene ikke gjøre en egen vurdering av emnene og sammenligne dem for å velge hvilket de skal ta (med unntak av spesialemnene). Det er derfor ikke samme behov for å gjøre endelig versjon av emnene synlige lenge i forkant, som det som gjelder der studentene i større utstrekning skal designe graden sin selv. Samtidig publiserer vi

[1] http://regler.app.uib.no/regler/Del-2-Forskning-utdanning-og-formidling/2.2-Utdanning/2.2.2.-Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen/Forskrift-om-opptak-studier-vurdering-og-grader-ved-Universitetet-i-Bergen#K3
[2] http://www.uib.no/filearchive/kvalitetshandboka_2013.pdf
[3] http://www.uib.no/jur/21684/utfyllende-regler-studier-ved-det-juridiske-fakultet-universitetet-i-bergen

litteraturlister innen fristene 1. juni og 1. desember hvert år. Der litteraturlisten ikke er klar på dette tidspunktet legger vi ut orientering om når slik informasjon vil være tilgjengelig for studentene. Vårt avvikende regelverk er ikke formelt avklart med UiB, men det foreligger antakelig en slags stilltiende aksept så lenge ingen påberoper retten til lengre «sperretid» enn de fire ukene vi opererer med. Denne ordningen kan i seg selv være et argument for ikke å strekke fristen eller praktiseringen av den lenger enn nødvendig.

Praksis

I dag praktiserer vi i realiteten to frister: Den store hovedregelen er fire uker før kursstart for alle endringer som overhode *kan* forutsees på det tidspunktet. Den praktiseres strengt; det stilles høye krav til emneansvarliges planlegging og engasjement. I tillegg gjøres senere endringer for *forhold som oppstår underveis* – i slike tilfeller har vi praksis for at bare helt nødvendige endringer kan gjøres. Forutsigbarhet for studentene, klar og entydig informasjon og håndterlig administrasjon er hovedhensynene bak regelen og praksisen.

Momenter i vurderingen

Når vi skal vurdere «sperretiden» er det flere forhold som må vurderes: Hvilke punkter i emnebeskrivelse gjelder det, hvilke endringer det er tale om og hvilke hensyn som taler for og imot de konkrete endringene. Et tilleggsspørsmål er om det er heldig å ha ulike frister for ulike typer endringer. Vi må legge til grunn at vi har en «nødrettsløsning» for endringer som tvinger seg fram for eksempel fordi en bok viser seg å ikke kunne skaffes fra forlaget, en underviser melder forfall eller tilsvarende tvingende grunner. I slike tilfeller må vi velge det minste ondet, uavhengig av fristene som gjelder.

Når det gjelder **litteratur**, har vi det åpenbare hensynet til Akademika – de må ha muligheten til å bestille inn bøker eller rettighetsklarere og trykke kompendier. De har sine rammebetingelser og rutiner de trenger å følge for å kunne oppfylle og kvalitetssikre de betydelige leveransene de forutsettes å håndtere i løpet av et semester. Tilsvarende hensyn gjør seg gjeldende overfor biblioteket. Det er også en viss omsetning av brukt litteratur blant studentene; selv om det ikke er fakultetets ansvar å fasilitere dette, er det ikke urimelig at vi tar et visst hensyn til studentenes ønsker og behov i så måte. Disse hensynene tilsier at endringer i litteraturlisten er forutsigbar, og at fristene overholdes.

Når det gjelder **forhold knyttet til eksamen**, er det spesielt viktig å opptre forutsigbart og tydelig. Erfaringsmessig har studentene veldig mye oppmerksomhet rettet mot eksamen, og det skal lite til før de reagerer på det de oppfatter som uregelmessigheter. I dette inngår også bestemmelser om hjelpemidler til eksamen – studentene har generelt stor respekt for reguleringen på dette området, og innretter seg omhyggelig etter bestemmelsene og anvisningene de får. De legger også til dels stor vekt på hvilke hjelpemidler som er tillatt.

På grunn av innretningen i løpet av studiet, er det neppe grunn til å etablere en frist for «forhold knyttet til eksamen» som regnes med utgangspunkt i eksamenstidspunktet, og ikke med utgangspunkt i kursstart.

Når det gjelder **andre forhold i emnebeskrivelsen**, vil vi finne argumenter av varierende styrke for og imot å tillate endringer også etter fristen på fire uker – avhengig av hvilke endringer det er tale om og hvilke hensyn som taler for dem.

Ulik «sperretid» for ulike typer endringer?

Er det ønskelig å nyansere «sperretiden» ut fra hvilken endring det er tale om?
Etter studieadministrasjonens oppfatning er det neppe heldig. Vi vil veldig fort treffe på tvilstilfeller med hensyn til om vilkårene for «senere endring» er oppfylt. Vi vil dessuten måtte administrere en liste – nærmest en matrise – over ulike frister for ulike forhold, uten at det er framkommet noe godt argument for slik nyansering.

Hva med endringer som er «utelukkende til fordel for studentene»? I spørsmålet om å utvide listen over tillatte hjelpemidler til eksamen etter at kurset var begynt, ble det anført at endringen er utelukkende til studentenes gunst. Hensyn som taler mot en endring etter fireukersfristen – eller i alle fall etter at kurset er begynt – er de studentene som har basert seg på den listen som gjaldt da, og har «plundret» innarbeidelser inn i lovsamlingen. Mange vil mene at det hadde vært fordelaktig med særtrykk (det er i alle fall argumentet for å tillate særtrykk), men at de ikke kan «begynne på nytt» med å innarbeide nye hjelpemidler. De har også hatt all mulig grunn til å innrette seg på at særtrykk ikke var tillatt. Mens de som har innrettet seg på at «det må være mulig å mase seg til en endring» og har basert seg på å innarbeide særtrykk, vil sitte igjen med en fordel. Generelt vil det være sånn at de som ønsker en endring (også etter fristen) blir hørbare, mens de som ønsker å opprettholde status quo ikke har noen oppfordring til å la dette komme til uttrykk – slik kan det fort feste seg et feilaktig inntrykk av hva som er studentenes ønsker.

Faktisk behov

Det er grunn til å undersøke hvilke behov som faktisk foreligger for å ha kortere frist enn fire uker før kursstart for endringer i emnebeskrivelsen.

Alle forhold som kan forutsees før kursstart, kan man søke SU om å få inn i emnebeskrivelsen. Om man får det eller ikke, er da ikke knyttet til spørsmålet om frister, men underlegges andre vurderinger. Eksempelet med <u>særtrykk</u>, begrunnet i at de er hendigere å innarbeide, er et slikt forhold. Det kan neppe være grunn til å nytte – enn si etablere – en unntaksbestemmelse for en slik endring. Der det viser seg at en bok i <u>hovedlitteraturen</u> ikke lenger lar seg skaffe fra forlaget, vil i alle fall de første kursene i semesteret kunne ha behov for endringer på kortere varsel. Ideelt burde emneansvarlig undersøke alle slike forhold i god tid – vi ser likevel at det ikke alltid blir gjort, og vi blir presentert for et akutt problem som må løses. Noen ganger blir en <u>lovendring</u> vedtatt eller en <u>dom</u> avsagt på tidspunkter som innebærer at det ikke var mulig å integrere det i emnebeskrivelsen i tide, samtidig som det er tunge faglige hensyn bak ønsket om å få det med. I slike tilfeller kan man eventuelt vurdere å sette ny tekst inn som tilleggslitteratur det første semesteret og så integrere det i hovedlitteraturen fra neste år. Til eksamen kan det eventuelt legges ved oppgaven til studentene. Hvis det ikke er tilfredsstillende, står vi med et «nødrettstilfelle» og må endre underveis i kurset. Hvis endringen har betydning også for emnets læringsmål, må vi inn i en grundigere prosess med hensyn til hvilke endringer som må og kan gjøres underveis – vi har ikke praksis fra slike mer omfattende endringer etter fireukersfristen.

Konklusjon

Slik studieadministrasjonen ser det, bør vi videreføre dagens praksis med hensyn til frist for endring av elementer i emnebeskrivelsen.

Dagens praksis innebærer en **frist på fire uker før kursstart**. Denne håndheves strengt. Senere endringer gjennomføres bare **der endringen er tvingende nødvendig for at kurset skal kunne gjennomføres på en faglig forsvarlig måte**.

Det er hovedsakelig hensyn til forutberegnelighet for studentene som taler for fristen. «Til gunst for studentene» er ikke nødvendigvis en entydig størrelse.

Det har ikke kommet fram tungtveiende hensyn som taler for at fristen på fire uker før kursstart bør fravikes oftere eller lettere enn det som praktiseres nå.

Det er ikke ønskelig med flere sett frister, avhengig av hva som skal endres, hvordan det skal endres eller hensynene som taler for (og eventuelt imot) endring.

--oOo--

På bakgrunn av notatet og i overensstemmelse med vedtaket i Studieutvalget foreslås det for styret at det gjøres slik tilføyelse i § 1-2 nr. 4 i Utfyllende regler – endringsforslag satt inn med **fet skrift**:

§ 1-2 Endringer

1. Vesentlige endringer i reglementet her eller i studieplanen vedtas av fakultetsstyret. Endringer må være vedtatt og publisert i rimelig tid før de trer i kraft. Fakultetsstyret skal i nødvendig utstrekning fastsette overgangsregler.
2. Mindre endringer i reglene her eller i studieplanen vedtas av Studieutvalget.
3. Endringer i emnebeskrivelsene vedtas av Studieutvalget, likevel slik at vedtak om oppretting eller nedlegging av emner vedtas av fakultetsstyret.
4. Endringer i studieplanen og i emnebeskrivelsene må være vedtatt og publisert senest fire uker før kurset starter. **Unntak fra denne fristen gjøres bare der endringen er tvingende nødvendig for at kurset skal kunne gjennomføres på en faglig forsvarlig måte**.

I samsvar med det framlagte forslaget inviterer dekan og fakultetsdirektør fakultetsstyret til å gjøre slikt

Vedtak:

Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen § 1-2 nr. 4 gis følgende tilføyelse: «Unntak fra denne fristen gjøres bare der endringen er tvingende nødvendig for at kurset skal kunne gjennomføres på en faglig forsvarlig måte.»

Astrja Svandbak
Dekan

Fakultetsdirektør